

Yeni dünyanın yükselen değeri: Sorumlu Vergicilik

Dünya yeni bir dönemin eşliğinde. Ekonomik ve politik krizler, çıkar çatışmaları, yeni riskler gibi nedenlerle kuralların yeniden tanımlandığı bir süreçten geçiyoruz. KPMG bu dönemde, bireyle devlet arasındaki toplumsal sözleşmenin mali temelini oluşturan “vergi” kavramının da tekrar tanımlanması gerektiği düşüncesiyle harekete geçti. Tüm paydaşlara “sorumlu vergicilik” çağırısı yaptı.

KPMG Türkiye Başkanı Ferruh Tunç'un, “Yeni bir mesleki anlayış olan sorumlu vergicilik yaklaşımına öncülük ediyor, tüm paydaşların ortak yararı için elimizi taşın altına koyuyoruz” diyerek ilan ettiği “sorumlu vergicilik” kavramının anlamını, neden ihtiyaç duyulduğunu, KPMG Türkiye'nin üstlendiği misyonu Vergi Bölümü Başkanı, Şirket Ortağı Abdulkadir Kahraman anlattı.

Sorumlu vergicilik kavramını nasıl tanımlıyorsunuz?

Bu kavram hangi ihtiyaçtan doğdu?

Vergi kavramı, kadim çağlardan beri yönetim şekli ne olursa olsun gerek devletler, gerek ticari faaliyette bulunanlar, gerekse toplumun geneli için önemini hiçbir zaman kaybetmedi. Sorumlu vergicilik kavramı, özellikle gelişmiş ülkelerde 2009 ekonomik krizinden sonra artan bir şekilde gündeme gelmeye başlayan “kimlerin vergi kaçırdığı, kimlerin vergiden kaçındığı ve kimlerin vergisini gereğince ödemediği” tartışmalarının bir sonucu olarak ön plana çıkmaya başladı. Özellikle global finansal kriz sonrasında artan bütçe açıkları, uluslararası ticaret yaygınlaşması, dijital ekonominin çok uluslu işletmelere farklı yapılar geliştirme imkânı sunması ve kurumsal sosyal sorumluluk anlayışının yaygınlaşması sonucunda vergi adaleti kavramı daha çok sorgulanan bir konu hâline geline geldi.

Sorumlu vergiciliğin gereği olarak vergi danışmanlığının günümüzde toplumun ortak faydasını göz önünde bulunduran bir işlev görmesi gerekiyor. Biz KPMG olarak bu konuda üzerimize çok ciddi bir sorumluluk düştüğünün farkındayız ve hizmet yaklaşımımızı ortak fayda anlayışıyla gerçekleştiriyoruz.

KPMG Türkiye olarak sorumlu vergicilik anlayışınızı nasıl özetlersiniz?

Vergi danışmanları veya 3568 sayılı Kanun'daki tabir ile “meslek mensubu YMM ve SMMM'ler” olarak KPMG markası altında kamu yararı amacıyla faaliyet gösteriyoruz. KPMG Türkiye'nin vergi profesyonelleri olarak; içinde bulunduğumuz topluma karşı hem bireysel hem de kurumsal sorumluluklarımız bulunuyor. “Sorumlu vergicilik” ile toplumdaki tüm paydaşların yararı için

şeffaf, objektif, etik, güvenilir ve sürdürülebilirlik ilkeleri doğrultusunda gerçekleştirilen bir vergilemeyi anlıyoruz. Pratikte bu anlayış, vergi danışmanının rolünü vergi mükellefi, devlet ve toplum (diğer paydaşlar) dengesinde doğru yerde konumlanma ile karşımıza çıkarıyor. Diğer bir deyişle, bu yaklaşımdan ne vergi mükellefi (gerçek veya tüzel kişi) ne de devlet lehine konumlanmayı, aksine toplum yararına konumlanmayı anlıyoruz.

Hepimizin bildiği bir gerçeği tekrar etmekte fayda var: Devletler vergi toplamadan güvenlik, sağlık ve eğitim gibi temel anayasal işlevlerini gerçekleştiremezler. Devletin vergi toplama hakkı vatandaşların hak ve özgürlüklerini güvence altına almanın gereğidir. Sorumlu vergi danışmanları olarak biz kişilerin vergi ödeme ödevi ve bireysel hakları arasında denge kurarak, vergi ödeme ödevinin kanuna uygun bir şekilde yerine getirilmesine yardım ediyoruz. Vergi düzenlemelerine uyum için çalışıyoruz. Üstlendiğimiz bu işlev, devletin daha etkin bir vergi sistemi oluşturmasına da katkıda bulunmaktadır.

Bu nedenle, vergi idaresi, mükellefler ve vergi danışmanları üçlüsü arasında açık ve şeffaf bir ilişki tesis edilmesinden yanayız. Sorumlu vergicilik anlayışının hayata geçirilmesinin temelinde bu ilke yer almaktadır. Faaliyetlerimizle insana güven, topluma şeffaflık ve ekonomiye güç katmayı amaçlıyoruz. Sorumlu vergi danışmanları olarak bu işi sevmemiz ve iş yapma gayemizi şu şekilde açıklayabilirim: Tüm paydaşlar nezdinde güvenilir olmak, toplumda güven tesis etmek ve daha iyi bir vergi sistemi için gerekli değişikliklere katkı sunmak. Esasen bu çalışmayı da ülkemizdeki vergi sisteminin gelişimine katkı sunma amacımız doğrultusunda hazırladık.

Sorumlu vergicilik anlayışı daha önce yok muydu? Yeni olan ne?

Tabii ki vardı ancak küresel finansal krizi bir anlamda milat oldu. Çünkü tüm paydaşların vergilendirme konusuna bakışı krizden sonra önemli ölçüde değişmeye başladı. Bunun temel nedeni bilgi çağının küreselleşmeyle birlikte yarattığı değerler dizisidir. Küreselleşme ile vergi etiği ve şeffaflık kavramları kamuoyunun gündeminde daha fazla yer alıyor. Çünkü vergiler, kamu gücüyle toplansa da artık sadece bir vatandaşlık görevi olmaktan çıktı. Sorumlu vergicilik bu girişimden önce bugünkü gibi güçlü bir ses olarak dillendirilemiyordu. Artık vergiden kaçınma davranışı tüm paydaşları etkileyecek şekilde ulusal rekabet gücüne zarar veren bir nitelik kazanmaya başladı. Bu nedenle yasal olan her davranışın aynı zamanda etik olmayabileceği anlayışı ortaya çıkıyor.

Kanunun bütün imkânlarını kullanmaktan geçen fakat hiçbir ticari, iktisadi amaç içermeyen işlem ve yapılandırmalar bundan sonra sorumlu vergi davranışı olarak değerlendirilemez. Vergi kanunlarındaki boşlukları kullanarak kanunun amacıyla çelişen yapılar kurmak artık “vergiden kaçınma” değil “agresif vergi planlaması” olarak tanımlanıyor. Sorumlu vergicilik yeni bir anlayış değil. Vergiye olan yeni bir bakış açısı. Artık vergi etiği diye bir kavram ve bu konuda kamuoyu bilinci oluşuyor. Örneğin tüketiciler etik olmayan yollara başvurarak vergi matrahını aşındıran bir şirketten alışveriş yapmaktan kaçınabiliyor.

Vergi etiği konusunda artan farkındalık karşısında şirketler ne yapmalı?

Şirketlerin ulaştığı ticaret hacmi ve sosyal medyanın genişleyen etkisi nedeniyle vergi kanunlarına uymama hâlinde ortaya çıkabilecek riskler, şirket değerini belirlemede çok önemli bir unsur hâline geldi. Bu nedenle vergi politikaları konusunda etkin bir iletişim stratejisi geliştirmek gerekiyor. Aksi takdirde kişilerin ve kurumların vergi pozisyonunun kamuoyunda tartışma konusu hâline gelmesi ve bu tartışmanın yanlış bilgilere dayanması ciddi bir itibar kaybı riskine neden olabilecektir. Şirketler nasıl ki insan hakları konusunda ahlaki olmayan bir davranış içinde olmadıklarını, etik kurallara bağlı olduklarını topluma anlatmak için çaba gösteriyorlarsa aynı çabayı vergi ödeme davranışında etik kurallara bağlılık konusunda da göstermelidir.

Sorumlu vergicilik yaklaşımı yeni bir maliye politikası öneriyor mu?

Sorumlu vergicilik yaklaşımının çıkış noktası yeni bir maliye politikası önermek değil. Öncelikle bu yaklaşımı temel bir değer olarak benimsemeliyiz. Aksi takdirde yaptığımız işin amacındaki kamu yararı unsuru kaybedilmiş olur. Bu nedenle önce vergilemeye bakışın değişmesi gerekiyor. Vergi kaçırma, vergiden kaçınma ve agresif vergi planlaması gibi kavramlara bakış açısı konusunda ortak bir anlayış ortaya konmalıdır.

Vergi tamamen yasalarla ilgili bir konu mu, yoksa etik bir yönü de var mı?

Son zamanlarda oldukça popüler olan bu konuda uluslararası boyutta geniş çaplı bir tartışma sürüyor. Tartışmanın bazı tarafları, verginin kişilerin davranışlarına bırakılmayacak kadar önemli bir konu olması itibarıyla kamu gücü kullanmayı gerektirdiğini ifade ederek etik ve şeffaflık kavramlarının bir arada kullanılmasının anlamsız olduğunu belirtiyor.

Diğer taraftan, “Vergi etik bir sorun mudur?” sorusuna verilecek cevap elbette evettir. Ancak vergi ödeme yükümlülüğünün temeli vergi kanunlarının uygulaması olmalı ve etik olarak doğru vergi algısı, vergilemede kanuniliğin önüne geçmemelidir.

Verginin etik olup olmaması, Türkiye’de de oldukça ilgi çeken bir konudur. Vergi vermeyen veya vergi kaçırın kişilerin ve kurumların etik davranmama durumunu izah için her yıl çeşitli medya kanallarında “vergi yüzüzleri” veya “tüysüz yetim hakkı yiyenler” gibi manşetler kullanılmaktadır.

Sorumlu vergicilik anlayışında vergi danışmanının rolünü nasıl tanımlarsınız?

Devlet topluma karşı görevlerini yerine getirirken gelire dolayısıyla da vergiye ihtiyaç duyar. Her birey Anayasa’ya göre birçok hakkın yanı sıra devlete karşı bazı yükümlülüklerle de sahiptir. Bireylerin haklarının sınırlarını, yükümlülükleri oluşturur. Anayasa’ya göre de bunlar arasında en önemli yükümlük, herkesin kamu giderlerini karşılamak üzere mali gücüne göre vergi ödemesidir. Anayasa’nın bu temel ilkesi herkesin kabulüdür.

Vergi danışmanları olarak amacımız bu sınırlar içinde bireylerin vergilerinin mevzuata uygun olarak hesaplanmasına yardım etmek, mükelleflerin çıkarlarını devlete karşı temsil etmek ve böylece daha iyi bir vergileme sisteminin geliştirilmesini teşvik ederek kamu yararına katkıda bulunmaktır.

Bu çerçevede tüm paydaşlar açısından Türkiye’de vergileme olgusunun ne anlama geldiğini ve amacının ne olduğunu sorumlu vergicilik başlığı altında tartışmaya açıyoruz. Sorumlu vergicilik yaklaşımının tüm taraflarının konuya bakış açısını aynı noktaya getirmeliyiz ki bundan sonrasını ortak bir anlayış üzerine inşa edelim. Bu amaçla vergilemenin ahlaki boyutu, kanuniliği, yargı ve vergi adaleti, uluslararası rekabet; vergide şeffaflık, vergi politikalarının gelişmekte olan ülkeler üzerindeki etkisi gibi pek çok konuyu irdelemek üzere iş dünyası, maliye uzmanları, sivil toplum kuruluşları, akademisyenler ve meslek mensuplarını bir masa etrafında bir araya getirmek istiyoruz.

Sağlıklı işleyen bir vergi sisteminin kurulmasında biz vergi danışmanlarına çok büyük görev düşüyor. Mükelleflere vergi yükümlülüklerini yerine getirmelerinde

“Sürdürülebilir vergilendirme için bütün tarafların bağlı kalması gereken ilkeler neler? İşte biz bu soruya vereceğimiz yanıtı sorumlu vergicilik olarak tanımlıyoruz.”

yardımcı olurken kanunlardaki fırsatları kullanmaya tabii ki devam edeceğiz. Ancak hangi davranışın vergiden kaçınma, hangi davranışın agresif vergi planlaması olarak değerlendirilmesi gerektiği konusunda çok net ve açık olmalıyız. Mükelleflerin haklarını korurken toplumun ortak yararını da her zaman ön planda tutmalıyız.

Öte yandan vergi idaresine de düzenlemelerin yansımaları konusunda daha aktif olarak geri bildirim sunmalıyız. Vergi politikalarının öngörülebilir olmasını, daha net hazırlanmasını ve hukukun temel ilkelerine uygunluğunu sağlamak üzere idareye katkı yapabiliriz.

“Sağlıklı vergi sistemi” derken neyi kastediyorsunuz?

Vergi sisteminin sürdürülebilir olmasını kastediyorum. Devlette devamlılık esastır. Devamlılık ilkesinden sapmak sisteme duyulan güveni azaltır, bu da vergi sisteminde aksamalara neden olur. Girişimciler iş planlarını yaparken ödeyecekleri vergiyi dikkate alırlar. Önceden hesaplanmayan beklenmedik bir vergi yükü işyerinin kapanmasına, dolayısıyla devletin vergi gelirlerinin azalmasına neden olabilmektedir. Halbuki tutarlı bir vergi politikası işyerinin de sağlıklı bir şekilde devam etmesi sayesinde devletin vergi gelirlerinin sürdürülebilirliğini güvence altına alır.